

Hygiejne

i sundhedsplejerskernes arbejde

Hygiejne i sundhedsplejerskernes arbejde

De hygiejniske retningslinjer for sundhedsplejerskens arbejde tager udgangspunkt i vejledninger fra Sundhedsstyrelsen og Statens Serum-institut.

Retningslinjerne er gældende for alle procedurer, der udføres i det danske sundhedsvæsen, dvs. såvel sygehuse som i primærsektoren og er uafhængige af om klientens smittestatus er kendt eller ej. De hygiejniske retningslinjer anviser hvorledes arbejdsprocedurer tilrettelægges, og hvilke værnemidler, der skal anvendes ved risiko for kontakt med organisk materiale. Det er hermed forholdsregler, der tager højde for alle situationer, hvor der er risiko for smitte ved kontakt med organisk materiale, stænk eller sprøjt med organisk materiale eller stik og skære uheld. Retningslinjerne forebygger såvel smitte fra klienter og miljø til sundhedsplejersken som krydssmitte mellem sundhedsplejersken og klienter.

Sundhedsplejerskerne skal leve op til ordlyden i de blå felter under hvert afsnit.

Linda Malmgren, ledende sundhedsplejerske
og Eva Falk Winther, souschef

Kontakt:

Gladsaxe Kommune

Sundhedsplejen

E-mail: evfawi@gladsaxe.dk

Mobil: 51 59 57 50

Revideret oktober 2019

Generelt om håndhygiejne

Sundhedsplejersken skal ligesom andet sundhedspersonale (3):

- Anvende handsker når der er risiko for kontakt med blod, sekreter eller ekskreter
- Udføre håndhygiejne før rene procedurer
- Udføre håndhygiejne efter urene procedurer
- Udføre håndhygiejne efter brug af handsker

Sundhedsplejersken skal have sine egne forudsætninger i orden, dvs. at ved klientkontakt, som fordrer håndhygiejne, skal hun:

- Have rene negle, som er kortklippede og uden neglelak
- Ikke bære smykker, dvs. ur, ringe, armbånd eller lignende
- Ikke have lange ærmer, armskinner, plastre eller lign. under albueniveau
- Ikke bære lange halskæder eller tørklæder

Håndhygiejne kan udføres som hånddesinfektion eller som håndvask. Håndvask har traditionelt været den foretrukne metode, men nyere undersøgelser viser, at hånddesinfektion er langt mere effektivt til at reducere smittespredning via hænderne (4). Hånddesinfektion kan vælges i de situationer, hvor hænderne er tørre og ikke synligt snavse-de eller våde.

Hånddesinfektion har flere fordele frem for håndvask:

- Er hurtigere at udføre
- Er mere skånsomt for hænderne
- Er mere effektivt til drab af mikroorganismer på hænderne
- Er let at opsætte, kan medbringes i besøg i form af lommedispenser

Korrekt hånddesinfektion udføres som følgende:

- Mængden af hånddesinfektionsmiddel skal være så rigeligt, at midlet kan fordels ligeligt over hænderne
- Midlet indgnides herefter uafbrudt på håndflader, mellem fingre, fingrespidser, tommelfingre, håndryg og håndled
- Indgnidningstiden skal minimum være 30 sekunder

- Hænderne skal ikke lufttørre, det er den mekaniske påvirkning ved indgnidningen, som gør hånddesinfektionen effektiv.

Korrekt håndvask udføres som følgende:

- Hænder og håndled skylles under tempereret vand
- Flydende sæbe fordels ligeligt over hænderne
- Håndflader, mellem fingre, fingrespidser, tommelfingre, håndryg og håndled vaskes uafbrudt i 15 sekunder
- Hænderne skylles grundigt
- Hænderne dypes/trykkes omhyggeligt tørre i enten rene håndklæder (som lægges til vask efter brug) eller engangshåndklæder
- Vandhanen lukkes med håndklædet

Håndhygiejne:

- Ovenstående procedure for håndvask og hånddesinfektion efterleves
- Sundhedsplejersken har rene negle uden neglelak på
- Sundhedsplejersken bærer ikke smykker, ure og ringe

Materialer:

- En flaske med hånddesinfektionsmiddel

Hygiejne i forbindelse med hjemmebesøg

Med udgangspunkt i ovenstående der bryder smittevejen foretages følgende:

- Håndhygiejne dvs. hånddesinfektion eller håndvask umiddelbart før undersøgelse af barnet
- Husk at tage smykker dvs. ur, ringe, armbånd og lignende af før undersøgelse af barnet
- Brug evt. kortærmet T-shirt med en langærmet cardigan over, som tages af før der udføres håndhygiejne eller ærmerne smøres op. Trøjer med lange ærmer rulles op over albueleddet.

- Håndhygiejne efter kontakt med barnet enten som hånddesinfektion, hvis hænderne er tørre og synligt rene eller håndvask, hvis hænderne er blevet våde eller synligt forurenet. Håndvask efterfølges altid af hånddesinfektion.
- Målebånd og vægt, skal rengøres efter brug ved hvert besøg med desinfektionsmiddel/hospitalsservietter, hvis udstyret er rent og tørt. Undgå at bruge hånddesinfektionsmiddel til dette, da det er tilsat glycerol, som virker indfedtende.
- Når man forlader hjemmet, og hvis man har rengjort sig med familiens egen sæbe og håndklæde, så anbefales det at udføre hånddesinfektion uden for hjemmet

Hjemmebesøg:

- Håndhygiejne før og efter undersøgelse af barnet ifølge ovenstående
- Sundhedsplejersken har korte ærmer/ ærmet rullet op over albueleddet og ingen lange tørklæder ved undersøgelse af barnet
- Redskaber benyttet under undersøgelsen af barnet rengøres bagefter som ovenfor beskrevet

Materialer:

- Engangs hospitalsservietter
- Flaske med hånddesinfektionsmiddel

Hygiejne i forbindelse med åbent hus

Hygiejnen ved et offentligt professionelt arrangement skal være lige så god, som den forventes at være i daginstitutioner (7):

- Håndhygiejne skal udføres mellem hvert barn, og sundhedsplejerskens egne forudsætninger skal som tidligere nævnt være på plads.

- Udstyr skal rengøres mellem hvert barn enten med desinfektionsmiddel eller med vand og sæbe hvis udstyret ikke er rent og tørt.
- Puslemadrassen (med plastovertræk) må enten være pålagt et nyt fugttæt underlag for hvert barn, der benytter den, alternativt kan man benytte barnets egen rene, medbragte stofble, men så skal madrassen af sprittes efter hvert barn (7) dog først rengøres med vand og sæbe, hvis den er blevet synlig forurenet.

Der må ikke forefindes legetøj til fælles brug i Åbent Hus.

Åbent hus:

- Håndhygiejne før og efter undersøgelse af barnet ifølge afsnittet om håndhygiejne.
- Redskaber benyttet til undersøgelse af barnet rengøres mellem hvert barn ifølge ovenstående.
- Puslemadrassen rengøres efter hvert barn ifølge ovenstående retningslinjer.

Materialer:

- Flydende sæbe fra engangsdispenser og engangs håndklæder.
- Desinfektionsmiddel/hospitalsservietter.
- Flaske med hånddesinfektionsmiddel.

Hygiejne i forbindelse med skolearbejdet

Skolearbejdet:

- Dele af audiometeret, som håndteres af eleverne rengøres mindst én gang daglig, og altid efter behov.
- Klappen til synsprøve rengøres mindst én gang daglig, og altid efter behov.

Materialer:

- Medicinske engangshandsker.
- Flydende sæbe fra engangsdispenser og engangshåndklæder.
- Desinfektionsmiddel/hospitalsservietter.
- Flaske med hånddesinfektionsmiddel.

Hygiejne i forbindelse med bærbare pc'er, Ipad, mobiltelefoner m.m.

Det er kendt, at tastaturer, touchskærme og mobiltelefoner såvel som alt andet hænderne er i kontakt med, kan indeholde flere bakterier end et toiletbræt, så opmærksomheden må rettes på dette område.

Hygiejne efter alle urene procedurer og en regelmæssig rengøring med spritservietter eller opvredet klud med opvaskemiddel på (touchskærme) vil være en god rutine og giv også kuglepennen en omgang med det samme

PC, Ipad og telefon:

- Telefoner, Ipad og pc'er skal rengøres mindst en gang om ugen.

Hygiejne i forbindelse med smitsomme sygdomme eller resistente bakterier

Har en familie en smitsom sygdom, som efter en kortvarig behandling er kureret, må sundhedsplejersken vente med at komme i hjemmet, til familien ikke smitter længere.

Revideret oktober 2019

Er der derimod tale om et langvarigt behandlingsforløb f.eks. udryddelse (eradikation) af en resistent bakterie (f.eks. MRSA) hos enten barn, forældre eller søskende, kan der være tale om uger/måneder, hvor familien kan have behov for besøg af sundhedsplejersken. I sådanne situationer vil sundhedsplejersken som regel være i kontakt med den lokale hygiejneorganisation, som kan være behjælpelig med infektionshygiejnisk vejledning.

I tilfælde af pandemier eller epidemier vil der blive udsendt retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen, som skal følges.

Litteraturliste

1. Statens Seruminstitut: Nationale infektionshygiejniske retningslinjer om generelle forholdsregler i sundhedssektoren. 1. udgave 2017
<https://hygiejne.ssi.dk/NIRgenerelle>
2. Statens Seruminstitut: Nationale infektionshygiejniske retningslinjer om håndhygiejne. 2. udgave 2018
<https://hygiejne.ssi.dk/NIRhaandhygiejne>
3. Statens Seruminstitut: Interaktivt undervisningsmateriale om infektionshygiejne:
<https://hygiejne.ssi.dk/formidling/undervisning>
4. Nandrup-Bus I, Holt J: Hygiejne i sundhedsplejerskens arbejde, juni 2007
5. Sundhedsstyrelsen: Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud 2019
6. Nandrup-Bus I: Desinfektion af sår. Sygeplejersken, Faglig information nr 47, 2003
7. Komiteen for Sundhedsoplysning 2018. Undgå smitte
8. Sundhedsstyrelsen: Smitsomme sygdomme hos børn og unge. Vejledning om forebyggelse i daginstitutioner, skoler m.v. 2011
9. Sundhedsstyrelsen: Vejledning om forebyggelse af spredning af MRSA, 2016

Gladsaxe Kommune
Sundhedsplejen
Rådhus Allé 7
2860 Søborg

gladsaxe.dk/sundhedsplejen
Telefon: 51 59 57 50
Mail: evfawi@gladsaxe.dk

Gladsaxe Kommune arbejder for bæredygtig vækst og velfærd. Hygiejne i sundhedsplejerskernes arbejde udspringer af Gladsaxestrategiens mål om sundhed og trivsel, der kobler sig til FN's verdensmål om sundhed og trivsel.